

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association
Ramkhamhaeng University

การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวน ของพนักงานสอบสวนหญิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ Development of Work Performance Competence in Inquiry of Female Inquiry Officers Attached to the Royal Thai Police

ชัยวุฒิ เกียรติกิจก่อจ่าย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะ ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน (2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน และ (3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรครวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน ผลของการศึกษาวิจัย พบว่า (1) สมรรถนะ ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนประกอบด้วย สมรรถนะการทำงานด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสร้างความเชี่ยวชาญในอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความร่วมมือร่วมใจ กล่าวคือ ความเป็นผู้หญิงเป็นสิ่งที่ช่วยเหยื่อจากคดีการค้ำมนุษย์ คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่มีผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้ได้รับการเยียวยาทางจิตใจ ไว้วางใจและกล้าเปิดเผยข้อเท็จจริง พนักงานสอบสวนหญิงจึงต้องมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของการสอบสวนคดีเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความรุนแรงในครอบครัวและคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพอย่างสูง (2) พบว่าแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน คือ ควรกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับพนักงานสอบสวนหญิง มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการมีการกำกับ ดูแลอำนวยความสะดวกงานด้านการสอบสวนอย่างเต็มที่ ควรปรับปรุงระบบการควบคุมสำนวนการสอบสวน ทั้งคดีที่ยังไม่เสร็จสิ้นและคดีเสร็จสิ้น (3) พบว่าปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา ในการพัฒนาสมรรถนะ ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน คือ จำนวนพนักงานสอบสวนหญิงไม่เพียงพอกับการให้บริการประชาชน และพบว่าการเรียกเก็บเงินจากการทำคดี เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีรายได้น้อย เงินประจำตำแหน่งน้อย

คำสำคัญ : สมรรถนะในการปฏิบัติงาน พนักงานสอบสวนหญิง การปฏิบัติงานด้านการสอบสวน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

Abstract

This study is qualitative in nature. The objectives of the study are three fold : (1) to ascertain the competence of female police officers whose responsibilities are concerned with the inquiry work (2) to ferret out ways and means of enhancing the competence of female investigative officers regarding their work performance on the inquiry work (3) to determine problems and obstacles as well as solutions pertaining to the development of the work performance competence of female police officers engaged in inquiry work. The data analysis has brought to light the facts specified below.

- 1) The competence of female inquiry officers comprehended their capacity to work on the result – oriented technique , ethical and moral adherence , and mutual cooperation. That was to say , being women was in a better position to help human trafficking victims, sexual abused victims , and the like. As a result , the victims could get psychological treatment ; the victims were not hesitant to tell the truth to female , inquiry officers. For this reason , female , inquiry officers were committed to the great success in inquiry of cases related to children , youths , as well as cases related to sexual abuse , family violence and human trafficking.
- 2) With regard to the guidelines or approaches in enhancing the work performance - competence of female , inquiry officers, it was found that the roles and authority should be properly assigned to female , inquiry officers, attempts should be made to check their work performance to make sure that they abide by the laws , rules , and regulations of the government, supervision of their work performance as well as provision of facilities is essential , finally, efforts should be made to improve the control system of the dossier- be it accomplished or unaccomplished.
- 3) With respect to the problems and obstacles concerning the development of work performance of the female , inquiry police officers , they were : the number of the female , inquiry officers was far from enough : and they received kickbacks from some service users due to their low incomes as well as skimpy fringe benefits.

Keywords : work performance competence, female ,inquiry officers, inquiry work performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานของกิจการตำรวจ งานสอบสวนถือเป็นหัวใจสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากงานสอบสวนคืออาญามีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการอำนวยความยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายให้กับประชาชน ให้สอดคล้องตามความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกๆ ด้าน ในฐานะเป็นกลไกในการรักษาไว้ซึ่งหลักนิติธรรม เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความสามารถในตำแหน่งพนักงานสอบสวน ที่ต้องเป็นตำรวจสัญญาบัตร ร้อยตำรวจตรี (ร.ต.ต.) ขึ้นไป ที่ผ่านการอบรมและสอบใบประกอบวิชาชีพสอบสวน ตามข้อกำหนด (สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน, 2556) พนักงานสอบสวนจึงเปรียบเสมือนด่านแรกของกระบวนการยุติธรรมคือ ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและอื่นๆ เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ ซึ่งหากด่านแรกของกระบวนการยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีประสิทธิภาพแล้ว การอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนของอัยการและศาลก็ย่อมไร้ประสิทธิภาพ

ทั้งนี้จากที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 วรรคสี่ การสอบสวนผู้เสียหายคดีเกี่ยวกับเพศ “ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ ผู้เสียหายนั้นยินยอม หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นๆ” ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2551 และนอกจากนี้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ม.132 (1) ยัง

กำหนดไว้ว่า ในการตรวจตัวผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจค้น เป็นต้น ดังนั้นพนักงานสอบสวนหญิงจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในงานด้านการสอบสวน ซึ่งการที่พนักงานสอบสวนจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพียงใดนั้น สมรรถนะ เป็นสิ่งที่ถือว่ามีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลากรพนักงานสอบสวนและองค์การอย่างมากอย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตมีการกำหนดสมรรถนะหัวหน้าตำรวจ (หัวหน้าตำรวจในระดับตำแหน่งผู้กำกับการ สารวัตรใหญ่ และสารวัตร) สมรรถนะของตำรวจทั่วไป แต่อย่างไรไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดสมรรถนะของพนักงานสอบสวนหญิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างชัดเจน

จากการค้นคว้าข้อมูลในเรื่องของการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงของไทย พบว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิง ประกอบด้วยข้อกำหนด 6 ประการ (คำสั่ง ตร.ที่ 538/2555 ลว. 27 ก.ย. 2555 เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ข้อ 3.8) คือ 1) ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่รับผิดชอบทำการสอบสวนคดีความผิดอาญาทุกประเภทในแต่ละระดับ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ หรือปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนเวอร์ 3) ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนมีหน้าที่รับผิดชอบทำการสอบสวนคดีความผิดอาญาหรือร่วมสอบสวนตามประเภทและ

ลักษณะของคดีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ คดีความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ และคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบปีบริบูรณ์กระทำความผิด 4) เข้าร่วมสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนถึงพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษที่อยู่ในเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย 5) สืบสวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเฉพาะในคดีที่รับผิดชอบ เพื่อทราบรายละเอียดของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น และ (6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย จะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงของไทยมีข้อจำกัดที่ถูกกำหนดโดยระเบียบหรือคำสั่งอย่างชัดเจน ซึ่งในความเป็นจริงตำรวจหญิงอาจจะมีสมรรถนะที่สูงและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้มากกว่าที่ระบุในคำสั่งเรื่องการแต่งตั้งพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิง

จากข้อมูลจะพบว่าภารกิจงานของพนักงานสอบสวนหญิงเทียบเท่ากับพนักงานสอบสวนชาย อย่างไรก็ตามก็มีข้อจำกัดบางประการสำหรับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนหญิง (คำสั่ง ตร.ที่ 538/2555 ลว. 27 ก.ย. 2555 เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนข้อ 3.2) ระบุว่าห้ามมิให้จัดพนักงานสอบสวนหญิงปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนเวร แต่ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงทำการสอบสวนคดีความผิดอาญาหรือร่วมสอบสวนตามประเภทและลักษณะ

ของคดี ตามประเภทและลักษณะคดีที่กำหนดในกรณีที่มีคดีตามประเภทและลักษณะคดีดังกล่าวจำนวนมากให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนพิจารณา มอบสำนวนจากพนักงานสอบสวนเวรให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงรับผิดชอบตามความเหมาะสม เหล่านี้ เป็นต้น

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหญิง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” จึงเป็นงานวิจัยซึ่งผู้วิจัยในฐานะพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ สังกัดกองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความสนใจใคร่อยากศึกษาถึงการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงในอาชีพตำรวจ ว่าควรมีกรอบแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น และมีการศึกษาในเรื่องสมรรถนะของตำรวจหญิงที่จะทำหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนที่ปราศจากเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเช่นที่เป็นอยู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการทำงานของตำรวจหญิงให้สามารถรองรับภารกิจงานของตำรวจหญิงในอนาคตโดยเฉพาะหน้าที่ในส่วนของกฎหมายที่กำหนดให้บางเรื่องต้องใช้พนักงานสอบสวนหญิง รวมทั้งคดีที่ผู้หญิงเป็นผู้เสียหาย คดีที่เด็กเป็นผู้เสียหายหรือการค้นตัวผู้ต้องสงสัยที่เป็นผู้หญิง จำเป็นต้องให้ผู้หญิงเป็นคนค้นตัว ตลอดจนเรื่องยุทธวิธีตำรวจ เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสังคมไทยมีความหลากหลาย ซับซ้อน และมีปริมาณคดีหรือปริมาณงานในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงมากขึ้น การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาแนวทาง วิธีการ หรือใช้บุคลากรที่มี

ความหลากหลายทั้งพนักงานสอบสวนชาย และ พนักงานสอบสวนหญิง และจำเป็นอย่างยิ่งที่ บุคคลากรเหล่านี้ต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสมกับ ปรากฏการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน จึงสนใจศึกษาประเด็นการพัฒนาสมรรถนะการ ปฏิบัติงานของตำรวจหญิงในเรื่องเกี่ยวกับการ สอบสวน ตามที่ปรากฏในอำนาจหน้าที่ของพนักงาน สอบสวนคำสั่ง ตร.ที่ 538/2555 ลว. 27 ก.ย. 2555 เรื่อง การกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับหน่วยงาน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการดำเนินงาน ของพนักงานสอบสวนหญิง ซึ่งจะเกิดประโยชน์ โดยรวมสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะ (Competency) ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็น พนักงานสอบสวน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา สมรรถนะ (Competency) ของตำรวจหญิงที่ ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรครวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ ในการเป็นพนักงานสอบสวน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิง ประจักษ์จากสถานีตำรวจ พร้อมทั้งผสมผสาน กับการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informant) คือ

พนักงานสอบสวนหญิง หัวหน้างานสอบสวน และ หัวหน้าสถานีตำรวจ ภายใต้กองบัญชาการตำรวจ นครบาล (บข.น.) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคือ เลือกจาก สน. ที่มีปริมาณคดีหรือปริมาณงาน ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวน มากที่สุด 5 อันดับ สน. ละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วย สน.มักกะสัน สน.ทองหล่อ สน.มีนบุรี สน.บางซื่อ และสน.บางขุนเทียน ซึ่งเป็นตัวแทน หลักของกลุ่มประชากรเป็นผู้ให้ข้อมูลการศึกษา วิจัยในครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีและลึกซึ้ง เหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัยโดยนำข้อมูล ที่ได้มาสังเคราะห์ข้อมูล ตีความ วิเคราะห์เปรียบ เทียบประเด็นต่างๆ เพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. สมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติ หน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนประกอบด้วย (1) สมรรถนะการทำงานด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ จากการวิจัยพบว่าตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นพนักงานสอบสวนต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่ จะทำงานในหน้าที่ หรือภารกิจที่รับผิดชอบให้ ประสพผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายตามภารกิจ หรือ ที่ได้รับมอบหมาย ตามเวลา และความเป็นผู้หญิง เป็นสิ่งที่จะช่วยเหยื่อที่ถูกกระทำให้ได้รับการ เยียวยาทางจิตใจให้มากที่สุด พนักงานสอบสวน หญิงจึงต้องของการสอบสวนคดีเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความรุนแรง ในครอบครัวและคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ให้มีประสิทธิภาพอย่างสูง โดยให้การสอบสวน คดีเหล่านี้เป็นคดีที่พนักงานสอบสวนหญิงมี ความเชี่ยวชาญเฉพาะ และบุคลิกของพนักงาน

สอบสวนต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ ช่างสังเกตและจดจำข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ทำงานด้วยความตั้งใจเพื่อผลสำเร็จของงาน (2) ด้านการบริการที่ดี พบว่า ตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำให้คดีที่มีเด็กเกี่ยวข้อง หรือคดีเกี่ยวกับเพศ ที่มีผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ไว้วางใจและกล้าเปิดเผยข้อเท็จจริง และความเป็นสตรีของพนักงานสอบสวนหญิงจะมีสมรรถนะในด้านการให้บริการ เนื่องจากมีโอกาสนในการให้บริการประชาชนอย่างใกล้ชิด ทำให้สถานการณ์ที่รุนแรง ดูอ่อนคลายลงได้ ให้บริการด้วยรอยยิ้ม พูดจาสุภาพ อ่อนโยน ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาชนที่มาขอรับบริการจากสถานีตำรวจ (3) ด้านการสั่งสมความรู้ ความรู้ในอาชีพ พบว่า ต้องมีความสามารถทักษะในการเรียนรู้ ความใส่ใจในการรวบรวมเรียบเรียง วิเคราะห์ หรือแสวงหา ขวนขวายหาความรู้โดยเฉพาะในสายอาชีพ สั่งสมความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ ในฐานะผู้ปฏิบัติงานจริง สัมผัสกับเหตุการณ์จริง สามารถเห็นภาพในกระบวนการ ขั้นตอนได้เป็นอย่างดี ที่มาจากประสบการณ์ตรง และมีความรู้ด้านกฎหมายเป็นพิเศษกว่าตำรวจในสายงานอื่นๆ ซึ่งก็จะมี ความสามารถและเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณพนักงานสอบสวน มีความซื่อตรงต่อวินัยตำรวจ อุดมคติตำรวจ ไม่กระทำความผิดไปจากวินัยตำรวจ ปฏิบัติงานด้วยหลักกฎหมาย และยึดหลักคุณภาพ จริยธรรม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักอุดมคติของตำรวจ 9 ข้อ และจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน 8 ข้อ (5) ด้านความร่วมมือ

แรงร่วมใจ พบว่า ตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนจะต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน โดยอาจมีการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ มีการทำงานเป็นทีม กับฝ่ายสืบสวน

2. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของพนักงานสอบสวนหญิงในการปฏิบัติหน้าที่การเป็นพนักงานสอบสวน หมายถึง การค้นหาวิธีการหรือแนวทางที่จะช่วยให้พนักงานสอบสวนหญิงทำงานด้านการสอบสวนได้ดี โดยได้ผลสรุปคือแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนคือควรกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับพนักงานสอบสวนหญิง มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบของทางราชการมีการกำกับดูแล อำนาจความสะอาดงานด้านการสอบสวนอย่างเต็มที่ ควรปรับปรุงระบบการควบคุมสำนวนการสอบสวน ทั้งคดีที่ยังไม่เสร็จสิ้นและคดีเสร็จสิ้นแล้ว โดยกำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการให้บริการงานสอบสวน จัดให้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการปฏิบัติงานสอบสวนร่วมกับ งานสืบสวน เพื่อให้การทำงานทั้งสองส่วนสอดคล้อง มีการประสานงานที่ดี และเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยเชื่อมโยงกับองค์การและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน รวมถึงเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานสอบสวนได้

3. พบว่าปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา ในการพัฒนาสมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวน คือ จำนวนพนักงานสอบสวนหญิงไม่เพียงพอกับการให้บริการประชาชน และพนักงานสอบสวนมีรายได้น้อย เงินประจำตำแหน่งน้อย ทำให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตัวเอง และพัฒนาวิชาชีพ ประกอบกับในเนื้อหาของงานสอบสวนเป็นงานที่เหนื่อยมีภาระงานติดพัน ทำให้ขาดการร่วมแรงร่วมใจ และกระบวนการสอบสวนมีขั้นตอนยืดเยื้อยาวนาน และยุ่งยากซับซ้อน ความยืดหยุ่นน้อย ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับทำให้หลายครั้งเกิดปัญหาความล่าช้าในการทำงาน ทำให้พนักงานสอบสวนหญิงเกิดความเบื่อหน่ายในงานสอบสวน จนอาจนำไปสู่การย้ายสายงาน ดังนั้นควรมีนโยบายจัดเพิ่มกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสม ปลูกฝังค่านิยมที่ดี และจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน ให้มีจิตสำนึกในการอำนวยความสะดวก และการให้บริการประชาชน จัดระบบสวัสดิการให้กับข้าราชการตำรวจและพิจารณากำหนดค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เทียบเท่ากับสายงานยุติธรรมอื่นๆ รวมถึงการศึกษา และปรับปรุงกระบวนการของสำนักงานสอบสวนเพื่อลดขั้นตอนการสอบสวนให้กระชับ ระยะเวลาปริมาณเอกสาร และนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนมีความเชื่อมั่นรัก และศรัทธาในวิชาชีพงานสอบสวน

อภิปรายผล

จากข้อมูลผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของตำรวจหญิงที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนพบว่ามีความสอดคล้อง

กับแนวคิดของ ริชาร์ด โบยัตซิส (Richard Boyatzis) ที่ได้ให้นิยามคำว่า Competencies เป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งความสามารถในงานหรือคุณลักษณะของตำรวจหญิงที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพนักงานสอบสวนต้องมีสมรรถนะหลักครบถ้วนทั้งห้าสมรรถนะ และก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ สเปนเซอร์ และสเปนเซอร์ (Spencer & Spencer, 1998, p. 25; อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาส, 2548, หน้า 47) กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันหรือมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ หรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิง หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่ามีข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายประการ สำหรับเรื่องของ สมรรถนะ หรือ competency ซึ่งโดยบริบทของสมรรถนะแล้ว มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานบุคลากรและองค์กร กล่าวคือ นอกจากจะช่วยให้การคัดสรรบุคคลที่มีลักษณะดีทั้งความรู้ความสามารถ ตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงานเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริงแล้ว ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงระดับความสามารถของตัวเองว่าอยู่ในระดับใดและต้องพัฒนาในเรื่องใด ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นสามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาฝึกอบรมแก่ทรัพยากรบุคคล

สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของพนักงานสอบสวนหญิงที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การที่จะทำให้การทำงานของพนักงานสอบสวนหญิงมีประสิทธิภาพ คือ การจัดให้มีอัตรากำลังพลพนักงานสอบสวนหญิงให้เพียงพอ รวมถึงควรให้มีผู้ช่วยพนักงานสอบสวนเพิ่มมากขึ้น ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งข้อค้นพบนี้ถือได้ว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะที่จะทำให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติงานด้านการสอบสวนได้ดีขึ้น เนื่องจากการมีผู้ช่วยพนักงานสอบสวน (ปกติเป็นผู้ชาย) ที่กำหนดตำแหน่งใหม่ให้ชัดเจน มาช่วยพนักงานสอบสวนหญิง เพื่อเสริมข้อด้อยของพนักงานสอบสวนหญิงในการเข้าเวรและตรวจสถานที่เกิดเหตุ เพราะจะมีผู้ช่วยพนักงานสอบสวนชายมาช่วยเสริมจุดด้อยของเพศหญิง ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานสอบสวนขึ้นเป็นตำแหน่งเฉพาะ มีการส่งนายตำรวจชั้นประทวนจากงานอื่นมาช่วยพนักงานสอบสวนทำงาน ซึ่งบางแห่งใช้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความถนัดเรื่องงานสอบสวนมาช่วย จึงเป็นแค่พนักงานขับรถ และส่งเอกสารเท่านั้น ไม่มีทักษะในการสอบสวนที่จะช่วยพนักงานสอบสวนได้ นอกจากนี้ยังมีประเด็นการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนหญิงให้มีความชัดเจน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ของเจมส์ (James, 1970, p.4 อ้างถึงใน เชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล, 2530 หน้า 108) ที่ระบุถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การไว้ข้อหนึ่ง

คือ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับการพัฒนาที่อยู่สามประการด้วยกัน ได้แก่ กำหนดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน การกำหนดสิทธิอำนาจกับความรับผิดชอบ ในการจัดการต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม และต้องมีการป้อนข้อมูลกลับให้ผู้ปฏิบัติงานได้รู้ด้วยตัวเขาเองว่าเขาปฏิบัติงานได้ดีมากน้อยเพียงใด ซึ่งประเด็นนี้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะพนักงานสอบสวนหญิงในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวนประการหนึ่งก็ควรจะมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนหญิงให้มีความชัดเจน และเหมาะสมตรงกับศักยภาพ ความสามารถ และสรีระความเป็นหญิง ก็จะทำให้สามารถพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหญิงได้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีนโยบายจัดเพิ่มกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสม โดยควรเพิ่มอัตรากำลังพนักงานสอบสวนหญิงประจำทุกสถานีตำรวจ ให้มีจำนวนเพียงพอกับการให้บริการประชาชน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรประสานงานและกำกับดูแล และมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนหญิงอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ โดยยึดหลักผู้ปฏิบัติงานดีต้องได้รับผลตอบแทนและผู้ปฏิบัติงานหย่อนยาน ต้องถูกพิจารณาข้อบกพร่อง

3. นำการวิเคราะห์อาชญากรรมองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสร้างเครื่องมือและกลไก ในการบริหารงานด้านการสอบสวน โดยเน้นการพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) ในการขับเคลื่อน บูรณาการและประสานกับทุกองค์การ รวมทั้งการเน้นการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ นิติเวชศาสตร์ การทะเบียนประวัติอาชญากร และเชื่อมโยงฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งเชื่อมโยงในสารบบอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในการบังคับใช้กฎหมายและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

4. กำกับ ดูแล อำนวยความสะดวกด้านการสอบสวนอย่างเต็มที่ และพัฒนาระบบการให้บริการที่มุ่งให้เกิดความเสมอภาค เป็นธรรม ตลอดจนเร่ง พัฒนาความรู้ด้านกฎหมายของพนักงานสอบสวนในสถานตำรวจ และหน่วยงานเฉพาะทาง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการบังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ตลอดจนศึกษา และปรับปรุงกระบวนการของสำนักงานสอบสวน เพื่อลดขั้นตอน ระยะเวลา ปริมาณเอกสาร และนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

เอกสารอ้างอิง

- กมล นุ่มหอม. (2546). ความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหญิง: ศึกษาเฉพาะกรณีที่สังกัดในกองบังคับการตำรวจนครบาล 7-8-9. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เชียวชาญ อาศุวัฒนกุล . (2530). แนวคิดในการพัฒนามนุษย์ในองค์กร มิติใหม่ของการบริหารงานบุคคลในภาครัฐบาลการเมืองค่านิยมและการจัดการทรัพยากรในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: อินเอนสโตร์.
- นพรัตน์ จินดาโสม. (2543). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของข้าราชการตำรวจหญิงในการจะก้าวขึ้นสู่ระดับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวประภาส. (2548). การบริหารงานบุคลากรภาครัฐไทย : กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กองวิชาการ. (2545). ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: วิศิษฐ์สรอรรถ
- Denzin, N. (1978). *Sociological Methods, The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. New York: Mcgraw-Hill
- Pace, R. W., Smith, P. C. & Mills, G. E., (1991). *Human Resource Development: The field*, New Jersey: Prentice- Hall,
- Sukhumvit Saiyasopon. (2006). *The Competency of Provincial Integrated Administration Committee: A Comparative Study between Udonthani and Konkean Province, Thailand*. Bangkok. National Institute of Development Administration,